

Izšla vsak dan

ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Pisemske številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) in tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, Melin piccolo št. 7. — Uradne ure od 2 pop. do 8 zvečer. — eglasom 16 stotink na vrsto petit; poslanice, osmrtice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leta 24 kron, pol leta 12 kron, 3 mesece 6 kron. Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: Ulica Torre bianca št. 12.

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Torre bianca št. 12.

Poštno-hranilnični račun št. 841.652.

Rusko-japonska vojna.

(Brzojavne vesti.)

Ruska oboroženja.

PETROGRAD 5. Carski ukaz odredjuje, da se istodotno z mobilizacijo nekaterih četnih oddelkov v petrogradskem vojaškem okraju pokličejo v askih okrožjih pod orožje tudi reserve in sicer v 20 okrožjih gubernij Petrograd, Estlandije, Liolandije, Pskov in Novgorod, potem v moskovskem vojaškem okraju v 6 okrožjih gubernij Tver, Moskva in Tula, v kazanskem vojaškem okraju v gubernijah Kazan, Perm, Vjatka in Simbirsk ter v vojaškem okraju Kiev in gubernijah Kiev in Poltava.

Neutrlnost Nemčije.

KOLONJA 5. Nasproti poročilu ki ga je prinesla »Times«, da je neki tamkajšnji znameniti list izrazil bojazen, da bi Nemčija utegnila ruski portarturski eskadri dovoliti, da pridejo v Kiaočov, v svrhe da tam izkrea topove in reši ladje, piše »Köln. Zeitung«, da ni Rusija nikdar prosila za take dovoljenja. — Ako pridejo ruske ladje v neverjetni položaj, da bi pribežale v Kiaočov, tedaj se bo postopalo z njimi po mednarodnih predpisih, ki veljajo za ladje bojujočih se strank v nevtralnih pristaniščih. Nemčija zavzame v tem slučaju popolnoma nevtrlnost stališče.

Izpred Port Arturja.

ČIFU 5. (Reuterjev biró.) Tukaj je razčrjena govorica, da so bile v nedeljo japonske in ruske čete le še eno miljo ena od druge razsene. Japonci utrjujejo na svojem pridrnanju brij za hribom s težkimi topovi, katerih so že 150 izkrcali pri Daljnemu.

Poročilo generala Saharova.

PETROGRAD 5. (Uradno.) Brzojavka generalajntanta Saharova na generalni štab od včeraj se glasi: Dne 3. t. m. je oddelek naših predstraž, nahajajoče se vztočno od Liaojanga, zavzel pozicijo pri prelazu Jenzelin. Zvečer istega dne so dognali izvestitvi, da je oddelek sovražne predstraže na številu 1500 moč zasedel na naši fronti ležeče vasi Ehavonau in Ehakumenta ter da je ostal glavni oddelek sovražne vojske za prelazoma Fensulin in Modulin. Ob enem se je opazilo, da boče japonski oddelek, obstoječ iz enega batalijona, obiti levo krilo naše pozicije pri prelazu Janzelin v smeri proti Liandiansiac.

Boji pri prelazu Motien.

TOKIO 5. (Reuterjev biró.) General Kuroki je sporočil: Včeraj sta napadla dva ruska batalijona ob zori v varstvu goste megle japonske sprednje straže v prelazu Motien. Rusi so bili odbiti, naker so trikrat

pozovili napad, preden so se povsem umaknili. Rusi so imeli 30 mrtvih in 50 ranjenih, Japonci so zgubili 15 mrtvih in 30 ranjenih.

Dar Krügerjev.

PETROGRAD 5. Krüger, bivši predsednik transvalske republike je daroval za ruske ranjene vojake 50 fantov šterlinov (= 1200 kron), Ellef, zet njegov pa 15 fantov šterl. (= 360 kron).

Vreme v Mandžuriji.

PETROGRAD 5. »Novoje Vremja« poroča iz Liaojanga: Dne 2. t. m. je nastopilo vroče, jasno vreme, vsled česar se utegnejo pota v kratkem zboljšati. Sedaj je pa vsa Mandžurija vsled deževja spreminjena v močvirja.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 5. Za posl. Molnarjem je govoril minister a latere grof Khuen-Hedervary. Obžaluje, da ni slišal včerajšnjega govora Banffyjevega, veseli ga pa, da je Banffy potrdil, da ni med njim kakor bivšem hrvatskim banom in Banffyjem kakor ogrskim ministrom predsednikom prišlo nikdar do nesporazumljenja. Grof Khuen je polemiziral na to proti včerajšnjim izvajanjem Banffyja ter odvrne od sebe očitaje, češ, da je kakor hrvatski ban deloval proti tendencam ogrske države. Ako so se tudi pojavile med ogrsko in hrvatsko vlado nasprotujoča si mnenja, vendar ni on nikdar dopuščal, da bi se vezi med obema državama razrahljale.

Nasproti trditvi Banffyjevi, da je hrvatska vlada z uporabo nezakonitih izrazov v titulaturi Hrvatske, hotela izraziti posebno kraljestvo, je pokazal minister na dejstvo, da se nahaja ta hrvatska titulatura v ogrskem Corpus juris. (Nemir na levoici).

Baron Banffy je odvrnil, da se ne smatra nezmožljivim. Vendar se ni motil, ako je rekel, da so le dežele Hrvatska, Slavonija in Dalmacija, da pa ni hrvatskega, slavonskega in dalmatinskega kraljestva. Ko so še govorili posl. Babo in zopet grof Khuen, je bila seja zaključena.

Prihoda seja jutri.

Brzojavne vesti.

Dvorni lov.

ISL 5. Danes je bil prvi dvorni lov. Cesar se je s spremstvom povrnil z lova ob 7. uri 29 min.

Novi generalni guverner za Finsko.

PETROGRAD 5. Generalajntant knez Obolenski, ki je bil pridrjen ministarstvu za notranje stvari, je imenovan generalnim guvernerjem za Finsko. Car Nikolaj je postal novemu guvernerju ročno pismo, v katerem

drugi sulice in kije, tretji zopet loke, sploh bi lahko videl na njih najrazličnejša azijska orožja.

Po Hrjagovu, našem tolmaču, smo izvedeli, da je glavni tabor Jakutov na južnem, desnem bregu Analyka; da se pa nahaja na tem bregu samo majhna četa Boragonov in oni.

»A kaj ste vi?«

»Kete!«

»Ali ste imeli mnogo mrtvih?«

Izvedeli smo, da jih je napadla premočna četa Tunguzov od treh strani. Vsled tega so morali polovico svojih ljudi pustiti tam, sami pa bežati, če niso hoteli priti sovražniku v roke.

»Bratci!« zaupil je Dolganov, ko se je okoli nas nabralo nad dvesto Jakutov.

»Govorila« odvrnili smo mi, a Dolganov je čakal, gledal v tla, potem pa zamahnil z roko in prašil Hrjagova:

»A koliko jih je?«

»Okolu tisoč!« A Dolganov je zakričal:

»Poučimo jih!« in je odredil, da ostane deset Jakutov pri naših konjih, potem pa smo stekli na vrh. Tu si je vsak izbral kak grm,

izreži svoje osvedočenje, da se ohranila uprava dežele in zakonodaja, katero vživa Finska od časa združenja z Rusijo, na blagor Finske. Umor Bobrikova je čin blaznega človeka. Finski narod se ni umora vdeležil. Državna oblast mora skrbeti za najožjo zvezo Finske z rusko državo. Car je svojodobno naložil Bobrikovu, naj doseže ta namen. To se pričakuje tudi od novega guverneja, ki naj tudi utrjuje v finskem narodu prepričanje da je njega zgodovinska osoda tesno zvezana z osodo Rusije. Nadaljni procvit Finske pod ruskim žezlom in bodočnost institucij zajamčenih Finski so odvisni od nadaljnjega mirnega razvoja stvari v deželi.

Kandidat za predsedništvo v Severni Ameriki.

ST. LOUIS (Pensilvanija) Odposlanstvo demokratične konvencije je sklenilo s 57 proti 5 glasovom podpirati kandidato Paskerja za predsedništvo.

Ladija potonula.

LONDON 5. »Lloydsova agentura« poroča iz Port St. Louisa na Mauritiusu: Nemška ladija »Constanze«, dospela iz Cardiffa, se je včeraj blizu obrežja potopila. Moštvo se je rešilo.

Člen magnatske zbornice umrl.

BUDIMPEŠTA 5. Član magnatske zbornice in bivši podpredseda kraljeve kurije Feliks Czorda je danes zjutraj vsled starosti umrl.

Nov predsednik v Kolumbiji.

BEROLIN 5. »Wolffov biró« poroča iz Bogote, da je bil general Reyer izvojen predsednikom v republiki Kolumbija.

Ljubljana vzdrami se!

(Dopis iz Ljubljane.)

(Zvišetek.)

Nekoliko »višji« stanovi, kakor večji krojači, urarji, gostilničarji, trgovci se pa vzle svoje izobrazbi nič kaj ne upajo z barvo na dan. To je naravnost neverjetno; saj ljubljanski trgovci in obrtniki ni odvisen od Nemca. Čemu se loji kazati se Slovence? Morda pa hočejo biti naši ljudje tolerantni? Mi smo mnenja, da smo indolentni, dokler Nemci in Lahi v mestih, kjer živi sorazmerno veliko več Slovencev, nego pa Nemcev v Ljubljani, ne pokažejo tolerance nasproti nam. In zaslužimo, da se nam posmejujejo radi te naše indolentne tolerance. Sicer pa obiskujejo tudi v Ljubljani one lokale, ki imajo samoslovenske nadpise Nemci ravno tako, kakor bi jih pohajali, če bi bili napisi samonemški. Istotako ni Slovencev n. pr. v Inomestu sram pohajati nemške lokale. Ljubljanski Nemci brez dvoma dobro vedo, da je Ljubljana slovenska zemlja. Vsled tega je popolnoma naravno, da se jej

ali skalo, da jo je imel v obrambo; kdor pa ni našel ničesar, nakopal si je hitro majhen kupček zemlje, ki naj bi ga varoval pred sovražnimi krogli.

Kar je bilo Jakutov, ki so imeli puške, uvrstil jih je med nas, ostali pa so polegli na tla ob naši strani. Kdor bi bil nevešč takim bojem, bi ne opazil ničesar; le lahko šuštenje peres in pa to, da se je od časa do časa pokazala skozi grmovje črna kakega kožuha, kazalo nam je, da se bližajo Tunguzi.

Sovražniki so se bližali hitro, a tiho, ker so se morali nadejati pri vsakem grču ja kutske zasede.

»Oj!« zapovedal je Dolganov polnoglasno; pomenilo je to, da si mora vsak strelce izbrati svojega moža, da ne bi dva na jednega streljalo. Zopet je zavladala tišina, ko je nakrat zavpil Dolganov na ves glas:

»Ogenj!«

Salva je zagromela, nekaj Tunguzov je padlo in te so poskušali tovarši vleči iz boje, potem pa so se tudi oni skrili za grme in čakali, da se kdo od nas pokaže prvi.

daja slovensko lice. Ravno tako smatrajo pošteti Nemci brez dvoma nemške nadpise za znak narodne mlačnosti. Gospod prof. Binder in njegova pangermanska družina itak dobro ločuje Nemce od Slovencev. Zakaj pa nam sistematično naroče, makar iz rajha, čisto nemške trgovine, kakor graverja Janiča, optika Richterja, prekajaleca Bergmanna, železninarja Wutscherja, zlatarja Wagenpfeila itd. Ta nemški voditelj je dober špekulant. On pozna ljubljansko Slovenstvo. On pa tudi ve, da si ravno radi tega nemški kapital še lahko pridobi v najkrajšem času lepo bodočnost. Ne ozira se pa prav nič na Slovence, vzleč veej njihovi takozvani toleranci.

Čisto samo ob sebi umevno je, da je metropola angleškega naroda angleška, francoskega francoska, ruskega ruska, in tujeu niti na misel ne prihaja, da bi se morda zgražal nad individualnem narodnem licu. Ne! Tujec je še-le potem vesel in zadovoljen, če vidi, da ima tuj narod tudi nekaj svojega, nekaj posebnega. Tega se zavedajo skoraj vsi narodi. Samo Slovenci mislimo, da slovensko ozemlje ne bi moglo izhajati brez tujščine! Radovedno vprašamo: s čim naj Slovenci v dveh treh dneh bolje pokažemo slovenskim gostom, da leži Ljubljana na slovenskem ozemlju, in da smo tu zavedni Slovenci doma, nego če jim nudimo slovensko lice? Mar mislite, da bo utis, kakoršnega dela danes Ljubljana na čutečega Slovence, drugačen pri Čehu, Srbu, Hrvatcu? O ne! Slovenske trobojnice, ki jih razvije Ljubljana, ne bodo zakrivale nemških in dvojezičnih napisov. In z nemškimi tablamami ne bomo niti mi vsprejemali s ponosom in samozavestjo bolj navdušenih Slovanov, niti jim ne bomo imponirali in kazali, kako dragi in mili so nam! Skrajni čas je, da se vzdrami naša metropola. Nujno je, da zaplapola že enkrat slovenska trobojnica nad mestom, čegar vnanje lice bo tudi v resnici odločno slovensko!

Po napredku hrepeneč
Ljubljanačan.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 5. julija 1904.

»Neue Freie Presse« vzklika nejevoljno, da je vreme sploh najmočnejši zaveznik Rusov v vztočni Aziji! Mi smo že včeraj reagirali na take izgovore, ki naj bi opravičili japonske vojskovodje. To je moment, katerega so oni morali vzeti v računa, predno so se sploh vrgli v to vratolomno podjetje. Kurapatkin pa je modro računal in previdna njegova strategija mu že donáša sadove. Umikanje Japoncev iz prelazov, do katerih so se dokopali z velikimi krvavimi žrtvami, je naj-

Dalje časa je ostalo vse mirno, potem pa so začeli Tunguzi prodirati; tupatam je smuknil kdo od grma do grma; a če nam je dal le količjak oilja, poknila je puška in krik sovražnikov je zaznani, da je strel zadel. A tudi Tunguzi niso bili leni, in če se je kdo le količjak nerodno premaknil, prižvižgala je takoj tunguška kroglica; tako je bilo na naši strani nekaj Jakutov zadetih.

Položaj je postal nevaren, ker so se nam Tunguzi približali že na dvajset korakov. Te so lahko v skoku premerili in potem smo stali mi ogromni premoči nasproti ter se niti lepo nismo mogli umakniti.

»Hrjagov! Vzemi deset promišljenikov in dvajset Jakutov ter napadi sovražnika od strani!« zapovedal je Dolganov. Hrjagov je šel s promišljeniki in Jakuti v stran; plazili so se med grmovjem kakor mačke, da bi jih sovražniki ne zapazili pred časom.

Nakrat smo čuli od strani, kamor je izginil Hrjagov, močno pokanje pušk; Tunguzi so nameravali isto in tako sta se obe četi srečali na pol poti.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Azijske povesti.

Iz zapiskov priobčuje Anatol.

VII.

»To je za tem grčem«, dejal je Dolganov. »Mi jezdimo do vnožja in pošljemo potem oglednike.«

Prišli smo pod grč in skočili s konj; Dolganov je vprašal:

»Kdo dobro izloči Jakute od Tunguzov?«

Nihče se ni še oglasil, ko je bila že nas vseh pozornost obrnjena na čutio, ki se je ravnokar prikazala izza grča. Bli so Jakuti in sicer že na begu; ko so nas zapazili, ustrašili so se ter hoteli ravno bežati v drugo stran. Hrjagov pa, jeden izmed promišljenikov, ki je poznal njih jezik, zaklical jim je, da smo njih prijatelji, sovražniki Tunguzov. Kmalu so prišli k nam. Za njimi so prišli vedno nove čete, hitela nerodno in raztreseno, kakor se navadno vrača pobita vojska. Bili so kaj različno oboroženi; eni so imeli puške,

epišpe spričevalo o strategični umaosti, bistosti in dalekovidnosti Kuropatkina, in ob enem jamstvo za bodoči njegov končni vseh.

Sedaj, ko se je pričela tista evolucija v dogodkih, kakor je proračunana v konceptu Kuropatkine strategije, bo morda umestno, ako se spomnimo na izjav, ki jih je storil ta genijalni vojskovodja pred svojim odhodom na bojišče. Pred vsem je priporočal Rusom: potrpljenje, potrpljenje in zopet potrpljenje. Največa skrb, ki jo je bil izjavil, pa je bila ta, da bi se Japonci zasadili v Koreji in da ne bi se dali zvabiti preko Jalu. V tem slučaju — je menil — bo vojna silno dolgotrajna in bo zahtevala silnih žrtv od Rusije. Sedaj pa, ko so Japonci prekorčili Jalu in invadirali južno Mandžurijo, je splošna glavna supozicija, na kateri stane Kuropatkinovi računi. Sedaj je menda jasno, kaj je »delala Kuropatkin in zakaj ni nič delala ruska vojska!«! Mnogo se je tudi od nših strani ponavljalo tisto nezmislno in nepremišljeno čitanje, da Rusi niso dosegli nobenega vpeha. Mi pa pravimo, da so dosegli velikanski vseh s tem, da so z jako malimi silami in razmeroma malimi izgubami zavlekli vojno že v peti mesec, s čemer so dobili zlastnega časa za svoje lastno ojačanje, in da so z umno strategijo v prvi odvrnili glavne japonske sile od Port Arturja, a v drugo da so prisilili japonske armade, da so morale zavzeti tako dolgo opersejsko bazo, da imajo splh malo nade do svojega združenja. A poleg vsega tega treba še upoštevati, da je svet popolnoma v temi glede tega, kar se pripravlja Japoncem za hrbtom.

Istotako bedasto je sklicevanje, ki smo je čitali danes v nekem japonofilskem listu, češ, da vladivostsko brodogradništvo ni doseglo se svojim zadajim izletom v morskino čino med Korejo in Japonsko. Mi pa pravimo, da je doseglo prav veliko s tem, da so Japonci morali zaustaviti svoje transporte, oziroma, da bodo siljeni otelej v veliko večjo previdnost in bodo vsled tega zadržani v vseh svojih opersejskih tudi na suhem. A kdo ne ve, da v vojnah more biti odločilna zamuda le par dni, ali celo le ur.

Kar pa se dostaje obnemoglosti admirala Kamimura nasproti vladivostskemu brodogradništvu, ni vzrok temu tista nesrečna megla, ampak dejstvo, da ima Kamimura na razpolago najelabše ladje, ki so vrhu tega že premnogo trpele in se obrabile vsled neprestanega več mesečnega križarenja, dočim ima sicer maloštevilna vladivostska eskadra najhitreje in še spocite ladje. Tudi moštvo japonsko menda ni iz železa in — kakor zatrjujejo strokovnjaki — postaja moštvo na vojnih ladjah po daljši naporai vojni službi, nekako nervozno, spehano in vsled tega topo. Admiral Togo pa, ki ima pred Port Arturjem zbran evet japonskega vojnega brodogradništva ne more — kakor se vidi — detaširati niti ene boljše voje ladje za pomoč Kamimuri, ker bi se sicer tako oslabil, da bi ostalo njegovo brodogradništvo ne bilo več zadosti varao pred napadi ruskega portarturskega brodogradništva. Tu imamo zopet sliko, kako važno ulogo igra Port Artur Japoncem na škodo. Oai in vai japonofilski so menili, da imajo Japonci Port Artur v kleščah, a kakor se kaže vedno bolj, drži Port Artur Japonci v kleščah in sicer na morju in na kopnem. Zda se jasno delinira premišljena vojna taktika in strategija Rusov, a na drugi strani se že prikazujejo posledice nepremišljenega šovinizma japonskih vojskovodij, ki žrtvujejo hipnim efektom — končne cilje, o čemer pa ne dosežejo niti tistih hipnih morsnih vseh, za katerimi se lovijo. Ko pa prestopijo Rusi iz stadija koncentriranja v resno ofenzivo, torej v pravo vojevanje, in ko jih ne bo več ovirala ameriška podrejenost, tedaj pa ne dvomimo, da bo ista nervoznost, ki je Japonce gнала do sedaj naprej, vzrokom, da izgube v tako velikih vojnah prepotrebno duševno ravnotežje, čemur bo sledil zanje usodni zvršetak te vojne.

Za Kovačevićem — Banffy.

Življenje, bilo zasebno, bilo posamičnika, bilo rodbin, bilo večih skupin ljudi, izlazi pa življenje političnih bojev pogosto v enomer čudneje in čudneje mehurčke. Kakor da hoče naključje igrati zlohotno igro z ljudmi in najvišje neizmerno koristim narodov. Izlasti pa je življenje v razmerju med Hrvatsko in Ogrsko polno ekstravaganc. Za glasovitim »hrvatskim« Kovačevićem je prišel v budimpeštenski zboracel nič manje glasoviti madjarski Banffy, bivši ministerski predsednik,

vsikdar največji brutalnež in sedaj največji madjarski šovinizist pod solncem. Za hrvatskim Kovačevićem, ki bi hotel žrtvovati vse, ne izvzemši časti svojega naroda in svoje domovine, za sporazumljenje z Madjari, je prišel do besede Banffy, ki je razvijal nazor, da tudi to, kar zahteva Kovačević, pomenja — in to je ravno krvava izjava — neodpušten hrvatski šovinizem. V tem je krvava izjava: za Kovačevićem, ki bi hotel žrtvovati vse od strani Hrvatske, se je odzval Banffy, ki je menil, da Hrvatski ni smeti privoliti ničesar, ker to da je le — ogrski komitat! Banffy ne dopušča, da bi Hrvatske slavili hrvatskega kralja, ker tega da ni. Hrvatska da ni nikak država individualiteta, ampak le zveza osmero ogrskih komitativ. Hrvatska da ni nikak država tvorba. Na hrvatski vladi bi morali biti sami taki močje, ki bodo brezpogojno udani — Madjarom! Nečuvstvo da je, da hrvatski občinski zakon govori o hrvatskem državljanstvu. Takozvano Hrvat ko vprašanje se mora rešiti le v madjarskem zmislu. Hrvatska avtonomija ni nič drugega nego avtonomija osmih ogrskih komitativ, katerih da ni smeti trgati iz ogrske države...

Tako je govoril Banffy, bivši madjarski minister in morda — bodoči. Za lakajskimi pokloni hrvatskega Kovačevića je prišla madjarska breca Banffy a! Če ima Kovačević le še iskro hrvatskega poštenja v sebi, mora se sramovati v dno svoje duše in mora ga peči v duši kakor peklenški ogenj, da se je klanjal pred takim sovražnikom lastnega naroda! Banffy je imel poleg takega bestialnega narodnega fanatizma še železno čelo, da je govoril o — šovinizmu nemadjarskih narodnosti!! Sromaki ki ne smejo ni dihati, da so šovinizist!! Saj bi se človek smejal na taki blaznosti, ako bi ne bilo tako neizmerno žalostno...! Nu, božji mlini meljejo počasi, ali meljejo sigurno in zmeljejo končno tudi madjarsko besnilo. Kar zanteva Banffy, je negacija zgovornice, je negacija neporušno veljavnih državnih aktov, iz davne minulosti, je negacija slavne minulosti hrvatskega naroda, je negacija tudi nagodbe od leta 1868. iste nagodbe, na katero se naslanja sedanji madjaronski sistem na Hrvatskem. Narodi na Hrvatskem brani svoje božje in človeško pravo, a to, kar izjavlja jeden Banffy je nezdrav morbozen šovinizem, je bolezen ki mora končno umoriti njega, ki trpi na njej. Lakajstvo Kovačevićevo pa je osramočeno pred vsem narodom hrvatskim in pred vsem poštenim svetom.

Drobne politične vesti.

Dalmatinski dež. zbor bo sklican baje v mesecu septembru.

Iz hrvatske opozicije. Te dni so bili nekateri hrvatski listi prinesli vest, da se je posl. dr. Marijan Darenčin odpovedal vodstvu hrvatske, stranke prava. Ta vest ne odgovarja resnici. Dr. Darenčin je bil pač izjavil na neki konferenci, da ne misli več vplivati na vodstvo stranke, ali formalno ni podal nikake odpovedi in odbor je ni mogel ne vsprejeti ne odkloniti že za to, ker v tem času ni imel nobene seje. Nade da dr. Darenčin ne odstopi je temveč, ker nima za to nobenega vnunjega povoda v nobenem momentu in v nobenem konfliktu.

Spor v bolgarskem ministerstvu poravnani. Spor ki je nastal med vojnimi ministrom in drugim ministri je sedaj poravnani na način, da je vojni minister Savov poslal na dopust za čas žetve le 10.000 vojakov mesto 15.000 kakor je za odsotnosti vojnega ministra sklepal ministerski svet.

Nemci v južno zapadni Afriki. General Frantz je priobčil v najnovšem »Militärwochenblattu« članek o vojni s Hereri v južno-zapadni Afriki. General piše, da bo do konca julija na bojišču 276 častnikov, 213 vojaških uradnikov in 7073 vojakov. General Trotha, sedanji poveljnik te vojske, javlja, da potrebuje še pojačanja 200 mož. Vzlic številni vojski, se vojna tako brzo ne dovrši. Uzrok temu je veliki obseg bojišča, slabota ter težavno prevažanje živil in vojaških potrebščin.

Dnevne novice.

Sklep mestne delegacije glede predora skozi Montuono. C. kr. namestnik je dvignil prepoved c. kr. namestništva od dne 28. junija t. l. izdano proti sklepu mestnega sveta od dne 7. aprila 1903 glede predora

skozi Montuono. G. namestnik opozoruje pa občinsko oblast, da si mora prej preskrbeti najvišjo sanhojo glede posojila 4.800.000 K, ki se prabi za gradnjo omejenega predora.

Izvolitev ljubljanskega župana potrjena. Cesar je potrdil izvolitev g. Ivana Hribarja mestnim županom ljubljanskim. Slovenska zaprisega je določena na dan 12. t. m.

Umrl je v ponedeljek v Ljubljani po dolgotrajni bolezni privatni urednik in bivši kojigotržec Anton Zagorjan. Pokojnik je bil doma iz Notranjske.

Kedo je kriv? Pišejo nam: Da ste v »Edinosti« objavili smrt pokojnega Elgarda Rasceviča — ne da bi bili »vdarili« popokojniku, morda ne bo ugačalo komu, češ, da bi bilo bolje molčati, nego pa pisati — tako! Dotičnikom bodi povedano, da je vedno čas pisati zgodovino pokojnikov in kritično razpravljati njih javno nastopanje. Ni pa treba, da se meče kamenje na odprte grobove ali da se pokojnika »mesari«, ko mu smrti ostanki leže še na mrtvaškem odru. To se nam ne zdi dostojno civiliziranih ljudi.

Ali, ker smo že s pasesom v roki, bodi nam dovoljeno, da napišemo par pripomb o pokojniku. Elgard Rascevič je bil res hud sovražnik rodu Slovanov, čegar sin je bil tudi on sam.

Pokojnik je bil rojen v Trstu od slovenskih starišev, od starišev, ki niti niso znali dobro italijanskega jezika. Žal pa, da so pokojnika vzgojili — kakor je, žal, delalo že tisoče slovenskih starišev — na laški podlagi.

Pokojnik je bil res odpadnik od slovenskega naroda in smerten sovražnik Slovanov — ali temu ni bil kriv on. Krivi so bili oni, ki so ga vzgojili tako.

Sicer pa je bil Rašković dober človek. Kakor je skušal skrbeti za svoje sinove, da jih je pripravil do kruha — temu je res možno oporekati, ali umevno je s človeškega stališča. Zato ne pada nanj krivda, nego na one komunalne mogote, ki so na uslugo vsem onim, ki so njim na uslugo. — Sapienti paues.

Tudi nekaj kritike. Ko sem se zaradi nekih stvari za več mesecev preselil zopet v Trst, sem imel priliko občevati v narodnih krogih v Trstu in po okolici. Povsodi so iz lastnega nagiba začeli pripovedovati, da je zdaj glede slovenščine na državni gimnaziji nastopila nova doba, nova struja. Dijaki se ogibljejo slovenskega pouka, ker je baje nova učna moč prestrog. Svojestvo slovenskega pouka na tržaški gimnaziji obstoji v dveh točkah, namreč 1.) da je slovenščina obvezan predmet samo tisto leto, ko se dijak oglasi zanj in da drugo leto lahko izstopi in 2.), da prihajajo v I. razred tudi taki dijaki, ki v ljudski šoli niso imeli slovenskega pouka in taki, ki so pohajali pripravljani tečaj, ali pa dobro šole podružnice sv. Cirila in Metodija.

Na ti dve točki se mora ozirati učitelj, če ima kaj srea za slovensko mladino in višjega obzorja za krajevne razmere, in za to eventualnost, da se bodo enkrat mogle zahtevati slovenske paralele na srednjih šolah. Tu mora učitelj imeti potrpljenje vsaj najmanj dve leti, da se dijaki naučijo oblikoslovja, to je: sklanjati in spregati v 1. in 2. razredu. Tu je vsaka pretirana strogost velika pedagogična hiba. Tisti učenci, kateri prihajajo iz slovenščine dobro pripravljeni v I. razred, bodo daleko nadkriljevali druge in učitelju ne zamerijo nikdar, če vidijo, da z dobrohotnostjo milejše sodi one, ki niso imeli prilike v ljudski šoli se naučiti slovenščine, ampak veselijo se, ko vidijo, da tudi slabjši počasi dohajajo! V tem se neki sedaj silno greši. Jako merodajna odba mi je povedala, da večini nemški profesorji naganjajo slovenske dijake, da naj zahejajo v slovenske ure, ker bodo dobro rabili znanje materinščine v pismu in besedi in da se slovenski dijaki upirajo temu nemškemu vabilu, ker se bo človeka slovenskega profesorja. Jako merodajna odba mi je rekla, da zdaj tretjina slovenskih dijakov ne zahaja v slovenske ure.

Jaz imam prepisane vse službene akte glede boja za razširjenje slovenščine po vseh razredih tukajšnje državne gimnazije. Ko bi se enkrat objavili ti akti, bi se razvidelo, koliko tuja je stalo to v letih 1880. do 1886., ko je po vlogah za enakopravnost slovenščine z italijanščino psatelj teh vrstic poprejšnjega nadzornika Gaada pripravil do tega, da je sam prošil ministerstvo, naj mu

odvzame ta posel in da je na njegovo mesto prišel vitez Klodé. Krčiti zdaj po nepotrebnosti število slovenskih dijakov in podirati ono zgradbo, je nepatrijotično delo.

Lahko bi se prigovarjalo, da učitelj slovenščine ni prestrog. Vpraša se, kdo ima kompetentno sodbo o tem? Odgovor: 1. kdor ima državni izpit iz slovenščine; 2. kdor je sam več let slovenščino poučeval, a) na takih srednjih šolah, kamor prihajajo otroci trdih slovenskih rodbin, bodi-li meščanskih ali kmetiskih, kakor na pr. na Goriškem, Kranjskem in Štajerskem; b) na takih srednjih kakor so v Trstu, kjer so druge razmere. Osebe, ki bi imela te lastnosti, v Trstu ni, če bi bila inšče tudi zlata duša.

Če se dijak na srednjih šolah ne navzame rodoljubnega duha, je izgubljen za narod svoj. Slovence stiskajo od severa Nemci, od juga Italijani, od zgoraj vlada; in če bi slovensko mladino pestil kdo še od spodaj, se tak učitelj ne more imenovati pravega Slovenca. Naš slovenski narod je med drugimi velikimi narodi pravi pigmejček, in posamezne osebe se atomčki, in tu bi atomček dušil atomčka!! Pet ran božjih: kam pridemo?!

Dr. Glasner.

Kako je to? Pišejo nam: Preko »rudečega mosta« je »strogo« prepovedano voziti naglo. — Prepovedano je voziti s težkimi vozovi in, ako se ne motimo, je prepovedano kolesarjem voziti preko tega mostu. V resnici pa vidimo, da se vse to »prepovedi« čisto nič ne izpolnjujejo, pač pa se ravno preko tega mosta vozi z vso hitrostjo. Vozijo težki vozovi in tudi kolesarji se čisto spuščajo v največem dru preko tega ozkega mostu in spravljajo pasante v nevarnost. Edini, ki se, vsaj kolikor toliko drže predpisov, so javni izvoščiki. Zasebne eno in dvouprežne kočije pa drve preko »rudečega mosta« z vso naglico.

Res je, da se do sedaj še ni pripetila nobena večja nesreča, toda oblasti bi ne smele čakati, da se v tem pogledu kaj ukrene šele potem, ko si kdo polomi kosti!

Sploh pa ne moremo umeti, čemu se še dalje obdržuje zgornji del »kanala«, ko isti služi le še barkam s čebulo in pa onim s takozvanimi »angurjami«. Bili ne mogla e. k. vlada pritieniti na mestne faktorje, da bi se kanal od rudečega mosta gori zasul in bi tam napravili lep in toli zaželeni pokriti trg? Zasipanje ne bi stalo nič, ker je sedaj, ko se mnogo zida, dobiti polno materijala brezplačno.

Ako pa ne bi hoteli na eventuelno zasutem kanalu, pred cerkvijo sv. Antona in ob pravoslavni cerkvi, napraviti javnega trga, ne bi-li tam mogli napraviti lepo sprehajališče ter tako dati priliko prebivalcem novega dela mesta, da bi se tam, po vročih poletnih dneh hladili na večer na svežem morskem zraku?!

Ker bi s zasutjem tega, za sedanje razmere skoraj nerabnega dela kanala, mesto mnogo pridobilo, je upsti, da se bodo vsaj vladni krogi — mestni se tako malo brigajo za ljudstvo — upirali na to, da se odpravi večkrat cmenjeni del kanala.

Od Sv. Lucije ob Soči smo prejeli »Je že tako, ta je pisal! Tako so trdili oni, ki so se čutili zadete po dopisu v »Edinosti«, ki je govoril o dogodkih na nekem »večer« v gostilni gosp. Mikuža. Pravijo, da je bilo nekaj iznenjitev, ki da so — na svoj način slavili dovišitev predora. Koliko jih je bilo in kdo je bil, ne vem, ker me to ne briga. Ali v prepričanju, da sem jaz dopisnik, si je upel nekdo napasti me na čisti. Jaz pa ne širjem tega v zlo dotičnemu gospodu, ker ga poznam in vem, da ni ne binavski, ne hudoben, ampak je bil gotovo nistificiran ali po kakih nizkotnih osebah, ali pa po izvestnih p.t.t. l.h. Zato sem odgovoril temu gospodu povsem mirno, da jaz nsem pisec onega dopisa. Nadejam se, da mi to potrdi tudi to slavno uredništvo. (Potrjamo. Uredn.) Jaz spoštujem vsakega dostojnega človeka in niti na misel mi ne prihaja, da bi opravljal kakelapalijske v javnost. Da-li je dopis v »Edinosti« o onih dogodkih v gostilni gospoda Mikuža teden in resničen — za to naj odgovarja g. dopisnik. In meni ni tolko, da bi se opravičeval radi onega dopisa in da bi zavračal neosnovana sumničanja na moj račun, ampak pišem to, da konstatiram s pomilovanjem, da so se našle osebe, ki so v hipu, ko je došla »Edinost«, bežali k inženjerem, da so se tamkaj »zgrazali« nad »grozotami« v onem dopisu... Ubogi dopisnik! Zda pa le v Kanoro!

Najnižje konkurenčne cene.

Jutri v četrtek se otvori Bottiglieria Excelsior

v ul. S. Sebastiano 2

ki bode preskrbljena z najboljšimi specialitetami
ORIGINALNIH FINIH VIN

Likerji in spiriti v velikanskem izboru.

Prodaja na debelo in drobno po tovarniških cenah.

Zaloga obuvala in čevljarški mojster

Josip Stantič

salagatelj e. kr. redarstvene straže, e. kr. glavnega carin-
skega urada in skladišča, e. kr. priv. Lloyd orož, e. kr. finančne
straže v Trstu, Kopru in Pulju.

TRST. - Ulica Rosario št. 2. - TRST

priporoča svojo bogato za-
logo raznovrstnega obuvala
za gospode, gospe in otroke.

Prodaja najboljša **Fredin**
voščilo (biks) =

Cene nizke. Postrežba točna.

Zlata DRAGOTIN VEKJET

(C. Vecchiet).

TRST. — Corso št. 47. — TRST.

Priporoča svojo prodajalnico zlatanine, srebrnine in
žepnih ur. — Sprejema naročbe, poprave srebrnih in
zlatih predmetov ter poprave žepnih ur.

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvatska zavarovalna zadruga

„Croatia“

stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreb

z jamstveno glavnico **500.000** kron
in temeljno glavnico **200.000** kron

sprejemlje vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin
(kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladu s h
ali na prostem itd.) v zavarovanje proti ognju in strelji po najnižjih cenah in z najboljšim
jamstvom. — Ista posreduje za svoje zavarovane posojila na nepremičnine pri prvih da-
narnih zavodih. Dolžnost vsakega dobrega Slovana je zavarovati se pri domačem
zavodu — že da ne gre denar v tujino.

GLAVNO POVERJENIŠTVO za TRST, ISTRO in GORIŠKO je v Trstu, ulica
Miramar 11. Okrajna poverjenišva ima zadruga po celem Primorskem.

Kleparska delavnica

VALENTIN LUZNAR

TRST - Ulica Belvedere št. 24 - TRST

priporoča svoje kleparske izdelke

za stavbe in gblanterijo.

Posebnost: žlebovi od pocinjenega kositra.

Svojim cenjenim rojakom, posebno pa stavbinskim mojstrom
se topla priporoča.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

CUNARD LINE

koncesionirana proga v Avstiriji

TRST-NEW-YORK.

Redno prevažanje potnikov in blaga naglim parnikima.

Najcenejše in najprikladnejše **AMERIKO.**

potovanje iz Avstrije v

Izvrstna narodna domača hrana.

5 kron

cenejše od vsake druge
konkurenčne proge. - -

Odlaz iz Trsta za New-York:

Parnika: „SLAVONIA“ v soboto 25. junija 1904.

„PANNONIA“ v soboto 3. julija 1904.

nadalje vsako drugo soboto.

Za poizvedovanja in vozne listke obrniti se do avstrijskega domačega
glavnega zastopa

SCHRÖDER & Co., Trst, ulica Carlo Ghega 8., I. nadstr.

ali pa do g. Franceta Nowy, konc. agent v Ljubljani, Marijin trg 1.

Ustanovljeno leta 18

Priznано najboljša

Oljnatе barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti,
ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja
po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

prva tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in plesarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki se dobijo brezplačno.

Po visokoj kr. zemaljskoj vladi proglašena ljekovitom vodom
rudnicom

čista alkaličko-muriatička

Apatovačka kiselica

nije samo najbolje i najzdravije stolno piće, već je i naj-
korisnija i najglasovitija **liekovita voda**,
koja je od prvih liečničkih autoriteta preporučena i djeluje nenadkriljivo
kod bolesti želudca, pluća, grkljana, raznih katarata, astme, mjechura, ka-
menca, hemeroida (zlatne žile), natekih i zrnatih jetara, žgaravice i raznih
ženskih bolesti.

Odlikovana sa 13 zlatnih i srebrnih kolajna.

„UPRAVITELJSTVO VRELA APATOVAČKE KISELICE“,
ZAGREB, Ilica br. 17.

Dobiva se u svim liekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i
gostionama.

Zaloga

izvozno-marčne (Export-Märzen)
in vležane (Lager)

Pive

v sodčehkih in v boteljkah, kakor tudi

Kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus

Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler

vedno sveže kisle vode

po zmernih cenah

pri

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti šte. 17

Gospodarsko i konsumno društvo

Cres - (Kvarnerski otok) - Cres

Prodaja po K 100.— hehtoliter
svoje izvrstno domače, na-
rayno namizno

maslinsko olje.

Na zahtevo se pošilja vzorec.

Prodajalnica izgotovljenih ob

„Alla Città di Trieste“

tvrdke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 40

nasproti gledališču „GOLDONI“
s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke
po meri in najugodnejših cenah. V
prodajalnici ima tudi zalogo pe-
rila za delavski stan po izvenredno
nizkih cenah. Izbor boljših in
navednih snovij.

VELIKI IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se na-
pravijo po meri.

Avtorizovana krojačnica.

URAR

F. PERTOT

v Trstu, ul. Poste nuove št. 3.

priporoča velik izbor ur: Omega, Schaff-
hausa Longines, Tavannes itd., kakor
tudi zlato, srebrne in kovinske ure za
gospe. — Izbor ur za birmo.
Sprejema popraviljanja po jakonizkih cenah.

Užgani znak na zamašku

v varstvo

proti

ponarejanju

MATTONIJA

Giesshübler

Sauerbrunn.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vsake rent, zastavnih pism, prioritet, komunalnih
obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prometo izdaja k vsakemu krehanju.

Polno vplačani akcijski kapital **K 1.000.000**

Zamenjava in eskomptuje

izrečane vrednostne papirje in vnučuje zapale
kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Ekompt in inkasso menio.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni
izgubi

Borova narodila.

Podružnica v Spiljetu

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim
obrestim. Vložni denar obratuje od dne vloge do
dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.